

ZORG

voor het leven

Verwondering

- Onbeperkt vruchtbaar?
- Week van het Leven
- Vrijwilliger vertelt

- 3 **Voorwoord**
Verwondering
- 4 **Thema**
Prenatale screening
Ethische en maatschappelijke aspecten
- 7 **Uitgelicht**
Gezinsvorming en anticonceptie
- 8 **Goedbeschouwd**
Prenataal onderzoek
Voor wie, wanneer en waarom?
- 10 **Week van het Leven**
Week van het Leven
- 12 **Onder de loep**
Onbeperkt vruchtbaar?
Nadenken over laat moederschap
- 15 **Puzzel**
Maak kans op de
Weet scheurkalender
- 16 **Verbonden**
Vrijwilliger Jeanne vertelt

Colofon

Tekst NPV • Realisatie Treffend & Co • Drukwerk Zalsman Zwolle b.v.
Beeldmateriaal eigen beelden, Pure Moments Fotografie,
Van der Wal Fotografie en Film, Pixabay, iStock • Oplage 50.000

Contactgegevens NPV
Postbus 178
3900 AD Veenendaal

Kerkewijk 115
3904 JA Veenendaal

T (0318) 54 78 88
E info@npvzorg.nl
W npvzorg.nl

twitter.com/npvzorgnl
facebook.com/npvzorg
instagram.com/npvzorg
linkedin.com/company/npvzorgvoorhetleven
youtube.com/c/NPVZorgvoorhetleven

Gesproken versie van ZORG?
Neem contact met ons op.

Voor alle data geldt:
Deo volente.

Duurzaamheid

Het ledenmagazine ZORG wordt CO2-neutraal en zo duurzaam mogelijk geproduceerd. Het plastic folie waarin het verpakt is, is 100% recyclebaar en kan bij het plastic afval gedaan worden.

Lidmaatschap en ledenvoordelen

Lid worden?

Ga naar npvzorg.nl/wordlid of bel (0318) 54 78 88 om het aanmeldformulier per post aan te vragen. Het lidmaatschap kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd.

Contributie per jaar

De contributie is € 17,50.
Gezinsleden € 12,50.
Jongeren tot 25 jaar € 12,50.

Adreswijziging of opzegging

Geef uw adreswijziging of opzegging bij voorkeur door via npvzorg.nl/contact of mail naar ledenservice@npvzorg.nl. Opzeggen schriftelijk voor 5 november.

NPV steunen?

De NPV is een ledenorganisatie die naast lidmaatschappen afhankelijk is van giften. Wilt u het werk van de NPV financieel steunen? Uw gift is welkom op rekeningnummer **NL11 INGB 0004 7118 88** t.n.v. NPV. Vermeld uw naam, adres en de opmerking 'gift'. Alvast hartelijk dank! Doneren kan ook via npvzorg.nl/helpen.

De NPV is een erkende ANBI. Een gift aan ons mag u daarom, onder bepaalde voorwaarden, aftrekken in uw aangifte inkomstenbelasting.

Voor meer informatie over doneren, **periodiek schenken** en over **nalaten** aan de NPV kunt u vrijblijvend contact opnemen met Eline Borgdorff, adviseur relaties & fondsen, via (0318) 54 78 88 of efborgdorff@npvzorg.nl.

Ledenvoordeel

Als NPV-lid kunt u gebruikmaken van de ledenvoordelen. Ga naar npvzorg.nl/ledenvoordeel.

Verwondering

De 'Belijdenissen' van Augustinus. De 'gedachten' van Pascal. 'Verrast door vreugde' van C.S. Lewis. In één adem met deze treffende autobiografische geloofsgetuigenissen mag 'Orthodoxie' van Chesterton worden genoemd.

Chesterton laat ons op sprankelende wijze delen in zijn verwondering over het onversneden christelijk geloof dat meer dan wat ook blijkt aan te sluiten bij de werkelijkheid. Hij komt zijn verwondering over het christelijk geloof nooit voorbij. Hij is er door gegrepen, tegen wil en dank, en komt woorden tekort om zijn ontdekking te beschrijven.

Die verwondering geldt ook het unieke, door God geschapen leven. Chesterton schrijft dat God nooit moe wordt van herhaling. Iedere ochtend opnieuw laat God de zon opkomen. Iedere avond de maan. Elk madeliefje is door God afzonderlijk gemaakt. Hoeveel te meer geldt dit het menselijk leven! Elk nieuw leven is afzonderlijk door God gewild en gemaakt.

Wat een mooie gedachte.

Het inspireert de NPV om als ambassadeur van het leven naar buiten te treden. Vanuit die verwondering komt de NPV bijvoorbeeld op voor het ongeboren leven. Daarom investeert de NPV ook dit jaar fors in de Week van het Leven. We zetten ons in voor het behoud van de verplichte bedenktijd voor een abortus. Wij blijven protesteren tegen die eindeloze 24-wekengrens. Onze grootste wens is dat de abortuswet van tafel verdwijnt. Wie zich vergrijpt aan een mens, vergrijpt zich aan de Schepper. Deze boodschap blijven we herhalen, met Gods hulp. Tot het moment aanbreekt waarop abortus voor eeuwig ondenkbaar is.

*Diederik van Dijk,
directeur*

Prenatale screening

Ethische en maatschappelijke aspecten

  Yvonne Geuze

Tijdens een zwangerschap wordt de gezondheid van moeder en kind nauwlettend gevolgd. Naast gebruikelijke controles worden er verschillende prenatale onderzoeken aangeboden.* Een van deze onderzoeken is de Niet Invasieve Prenatale Test (NIPT), een bloedtest waarmee vanaf elf weken zwangerschap onderzocht kan worden of een kindje down-, edwards of patau'syndroom heeft.

De komst van de NIPT leidde tot veel vragen en discussie. Willen we een samenleving creëren waarin ziekten worden uitgebannen? Zouden vrouwen er nog voor kunnen kiezen om zich niet te laten testen? In haar proefschrift schrijft Adriana Kater over de ethische en maatschappelijke aspecten van prenatale screening, in het bijzonder rondom de NIPT. Inmiddels werkt Adriana als beleidsadviseur bij de NPV. Wij interviewden haar over deze thematiek.

Wat was de reden dat de NIPT werd ingevoerd?
'De NIPT is geïntroduceerd als alternatief voor de

- Adriana Kater

combinatietest: een test waarmee dezelfde chromosoomafwijkingen kunnen worden opgespoord via een echo en bloedtest. De NIPT is betrouwbaarder, kan vroeger in de zwangerschap plaatsvinden en is eenvoudiger in gebruik dan de combinatietest. Bij de combinatietest werden vrouwen regelmatig onterecht gerustgesteld of kregen ze onterecht de schrik van hun leven. Dat leidde tot leed en onnodige vruchtwaterpuncties en vlokkentesten met de daarbij behorende risico's.

Maar het officiële doel van deze prenatale screening verdient aandacht. De Nederlandse Gezondheidsraad beschrijft dat prenatale screenings waarin gezocht wordt of een kind afwijkingen heeft, worden ingezet om ouders informatie aan te reiken die hen helpt om te besluiten of zij een zwangerschap willen voortzetten of afbreken.'

Rond de komst van de NIPT werden verschillende zorgen geuit. Bijvoorbeeld: vrouwen kunnen zich onder druk gezet voelen om zich te laten testen. In hoeverre is deze zorg terecht?

'Uit mijn onderzoek blijkt dat Nederlanders over het algemeen niet geneigd zijn om te oordelen over andermans keuze rondom het gebruik van de NIPT. Vaak zeggen zij: daar ga ik niet over, dat moet iemand zelf weten. Opvallend is wél

dat, wanneer een test gratis wordt aangeboden, mensen kritischer zijn als iemand de keuze maakt een test niet te doen. Dat laat zien dat aanbod nooit neutraal is. Als je als overheid een screening aanbiedt, dan gaat daar ook een legitimatie vanuit. Je legitimeert ook dat

waarin downsyndroom prenataal is vastgesteld, wordt beëindigd. Uit onderzoek blijkt dat dit percentage door de introductie van de NIPT niet ineens hoger is geworden, maar dat er al langer - sinds 2002 - een daling is in het aantal kinderen dat

'Als je als overheid een screening aanbiedt, dan gaat daar ook een legitimatie vanuit.'

zwangerschappen om een bepaalde reden afgebroken mogen worden. Als vervolgens wordt gezegd: 'We bieden het gratis aan', dan wordt de test nog meer als vanzelfsprekend gezien. Op dit moment wordt er bij de NIPT een eigen bijdrage van € 175 gevraagd.'

In hoeverre is de zorg dat de NIPT tot meer abortussen van kinderen met een aandoening leidt, terecht?

'In 1.200 gevallen per jaar vormt de uitslag van prenataal onderzoek reden voor een abortus. Ook is bekend dat ongeveer 85% van de zwangerschappen

geboren wordt met het syndroom van Down. Wat de trend in de toekomst wordt, is niet helemaal te voorspellen. Tegenwoordig is er in Nederland nog redelijke terughoudendheid rond het gebruik van de NIPT. Dit komt waarschijnlijk deels door de eigen bijdrage, maar ook omdat het grootschalig testen nog niet in onze cultuur verankerd is. Het zou kunnen dat er in de toekomst vaker getest gaat worden, maar dat hoeft niet te leiden tot meer abortussen. We zien namelijk dat het imago van het syndroom van Down in Nederland vrij positief is.' ➤

* Zie pagina 8 en 9 voor meer informatie over prenataal onderzoek.

Als we kijken naar de voorlichting over de NIPT, waar is er dan ruimte voor verbetering?

'Nu is het zo dat er heel medisch wordt voorgelicht: Wat doet de screening? Wat houden de aandoeningen in? Maar eigenlijk zouden de eerste vragen moeten zijn: wil je in de zwangerschap al weten of een kindje een aandoening heeft. Zo ja, waarom?

nu ook al terugkomen in voorlichtingsfolders, waarin soms staat: 'Wil je praten met iemand die ervaring heeft met een kind met downsyndroom, ga naar onze website.' Dat is goed, want mensen kunnen zich vaak niet voorstellen hoe het is om een kind met een bepaalde aandoening op te voeden.'

dat de zwangerschap een andere lading krijgt naarmate je meer weet over een kindje. De onbevangenheid wordt er een stukje mee weggenomen. Tegelijk kan deze informatie juist ook helpen bij het eventueel voorbereiden op de komst van een kindje met een aandoening.

Uitzoomend naar het grotere plaatje zou ik zeggen dat het geen neutrale handeling is dat de overheid prenatale screening aanbiedt. Wil je als overheid uitdragen dat niet alle levens welkom zijn? Dat sommige kinderen in aanmerking zouden komen voor abortus? Dat staat haaks op het Bijbelse principe dat ieder leven waardevol is. De overheid heeft juist een rol in die bescherming. Prenatale screening zou daarom meer los moeten komen staan van zwangerschapsafbreking en meer gericht moeten zijn op de optimale zorg aan moeder en kind.'

Op 2 december 2020 is Adriana Kater gepromoveerd op haar proefschrift *Principles, practices and promises of prenatal screening*. ■

Pas daarna zou alle 'ballast' van medische informatie eventueel ter sprake moeten komen. Hierdoor worden mensen zich eerst bewust van het feit dat ze te maken hebben met een medisch-ethisch vraagstuk. Dat geeft ruimte voor een diepere vorm van reflectie.

Het wijzen naar ouderverenigingen is ook belangrijk. We zien dat

Hoe kun je op basis van Bijbelse principes omgaan met de NIPT?

'Ik denk dat deelnemen aan prenatale screening niet per definitie verkeerd is. Wel is het belangrijk te beseffen

Meer weten over de NIPT?
Kijk op npvzorg.nl/nipt.

Gezinsvorming en anticonceptie

Wil jij keuzes maken rond vruchtbaarheid, seksualiteit, gezinsvorming of anticonceptie? Dan is onze geactualiseerde (online) keuzehulp wellicht iets voor jou. Maak hem samen of alleen, op een moment dat het jou past. Uitgebreide informatie, filmpjes en interactieve opdrachten helpen om je eigen keuzes te ontdekken.

Er kunnen verschillende redenen zijn waarom je na wilt denken over gezinsvorming en/of anticonceptie. Jullie zijn bijvoorbeeld net getrouwd. Of je hebt al een gezin en je vraagt je af of je keuzes kan en mag maken over de omvang van je gezin. En welke overwegingen kunnen daar dan bij spelen? Hoe kom je tot keuzes en welke mogelijkheden zijn er als je

'De filmpjes hebben ons geholpen om woorden te geven aan onze overtuigingen.'

besluit dat je een zwangerschap (voorlopig) wilt voorkomen? Welke middelen hebben mogelijk een abortieve werking en hoe groot is de betrouwbaarheid?

Allemaal vragen en keuzes die raken aan het leven dat God geeft en waar je graag zorgvuldig mee om wilt gaan. De keuzehulp 'Gezinsvorming en anticonceptie' helpt je daarbij! Ook thema's als vruchtbaarheid en seksualiteit komen aan de orde. Voor jongeren is er daarnaast een apart gedeelte over seksualiteit beschikbaar.

Persoonlijke vragen?

Neem gerust contact op met de NPV-Advieslijn via **(0318) 54 78 88** of ga naar npvzorg.nl/advieslijn voor chat of mail.

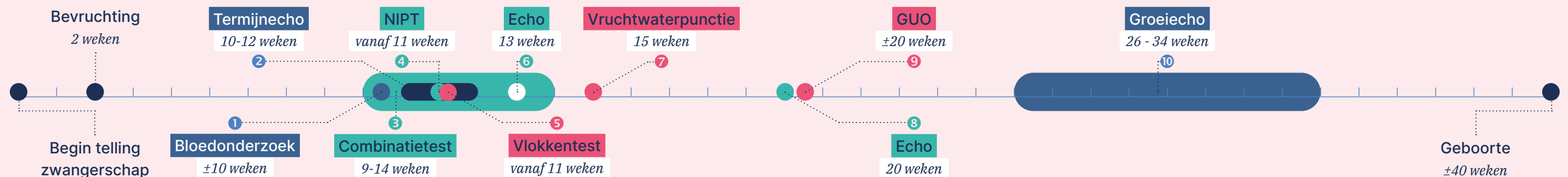
Meer weten?
Kijk op npvzorg.nl/keuzehulp-anticonceptie of npvzorg.nl/anticonceptie.

Prenataal onderzoek

Voor wie,
wanneer en
waarom?

  Yvonne Geuze

Tijdens een zwangerschap worden er, naast de gebruikelijke controles van het hartje en de groei van een kind, verschillende prenatale onderzoeken aangeboden. Deze tijdlijn laat zien welke onderzoeken dit zijn en met welk doel zij worden uitgevoerd. Sommige verloskundigenpraktijken voegen hier extra onderzoeken aan toe. Prenatale onderzoeken zijn niet verplicht.

1 Bij het eerste bezoek aan de verloskundige krijgen vrouwen een **bloedonderzoek** aangeboden. Daarin wordt onder andere de bloedgroep en resusfactor van de vrouw bepaald. Ook wordt onderzocht of de vrouw bepaalde infectieziekten heeft. Deze factoren kunnen invloed hebben op de gezondheid van een kind.

2 Het doel van de **termijnecho** is om de zwangerschapsduur vast te stellen.

3 De **combinatietest** is een screening op het down-, edwards- en patausyndroom. Deze test bestaat uit een bloedonderzoek en een echo. Inmiddels is de combinatietest bijna geheel vervangen door de NIPT. De combinatietest vervalt met ingang van oktober.

4 De **NIPT** is een screening op het down-, edwards- en patausyndroom. Deze test bestaat uit een bloedonderzoek.

5 De **vlokkentest** is een diagnostische test die informatie geeft over of een kind een chromosoomafwijking of erfelijke ziekte heeft. Bij deze test wordt wat weefsel van de placenta afgenomen en onderzocht.

6 Vanaf eind 2021 wordt de **13 wekenecho** als prenatale screening aan de reeks onderzoeken toegevoegd. Bij deze echo wordt gekeken naar de ontwikkeling van een kind en of er lichamelijke afwijkingen zijn.

7 De **vruchtwaterpunctie** is een diagnostische test die informatie geeft over chromosoomafwijkingen, erfelijke ziekten, sommige stofwisselingsziekten en neurale buisdefecten (bijvoorbeeld een open rug) bij een kind. Bij deze punctie wordt wat vruchtwater afgenomen en onderzocht.

8 Bij de **20 wekenecho** wordt gekeken of er lichamelijke afwijkingen zijn bij een kind. Ook wordt de ontwikkeling en groei bekeken.

9 Een **geavanceerd ultrageluid onderzoek (GUO)** is een uitgebreid echo-onderzoek naar structurele afwijkingen. Deze wordt alleen uitgevoerd als er een speciale indicatie voor is. Bijvoorbeeld wanneer er eerder onderzoek een vermoeden van een structurele afwijking is ontstaan.

10 Met een **groeiecho** wordt de groei van een kind gecontroleerd. Deze echo wordt meestal alleen uitgevoerd bij een medische indicatie, maar sommige verloskundigenpraktijken bieden de groeiecho standaard aan. Een afwijkende groei bij een kindje kan een medische oorzaak hebben, maar dat hoeft niet.

Verschil screening en diagnostiek

Prenataal onderzoek is een verzamelwoord voor prenatale screening en prenatale diagnostiek. Hiertussen zitten enkele verschillen:

- Prenatale screening wordt aan alle vrouwen aangeboden. Ook wanneer er geen verhoogd risico is op een afwijking bij een kindje. De uitkomsten van prenatale screening zijn 'kansen' en om zekerheid te krijgen is prenatale diagnostiek nodig.
- Prenatale diagnostiek vindt plaats op basis van een verhoogd risico. Bijvoorbeeld na een afwijkende screeningsuitslag of als er bepaalde aandoeningen in de familie aanwezig zijn. De uitslag geeft vrijwel altijd zekerheid.

Ga voor meer informatie over prenataal onderzoek naar npvzorg.nl/prenataal-onderzoek.

Wilt u ondersteuning bij het maken van een persoonlijke keuze?
De NPV-Advieslijn staat voor u klaar!

WEEK van het LEVEN

**D.V. 6 tot en met
13 november 2021**

Tijdens de Week van het Leven willen we aandacht vragen voor de bescherming van ongeboren kinderen en laten zien welke liefdevolle hulp er is voor vrouwen die onbedoeld zwanger zijn.

MAAK DE CAMPAGNE MOGELIJK!

Doe een gift op weekvanhetleven.nl en ontvang deel 1 van het eBook *Liefde doet leven* én meer cadeau!

of maak een gift over naar NL07 RABO 0382 2947 77
t.n.v. Stichting Platform Zorg voor Leven

Namens de allerkleinsten en hun moeders: hartelijk dank!

Diederik van Dijk,
Voorzitter Platform Zorg voor Leven

Bekijk de mogelijke campagnes op weekvanhetleven.nl en stem op jouw favoriet!

weekvanhetleven.nl

scan de code en doneer

Samen met de leden van de NPV ben ik ambassadeur van het leven

'Wel of niet orgaandonor worden? Wat vind ik eigenlijk daarvan? Thema's als abortus en euthanasie gaan nog een stap verder. De NPV wijst richting en helpt bij dilemma's. Wij maken ons hard voor de beschermwaardigheid van het leven. We spreken ons uit tegen abortus, euthanasie en andere zaken die haaks staan op de goede leefregels van de Heere God. Wij zijn **ambassadeur van het leven**. We voorzien, als ambassadeur, onze leden van de juiste informatie om die keuzes te maken rondom zorg in het dagelijks leven. En weet u wat zo mooi is? Het stopt niet bij woorden alleen. Onze duizenden vrijwilligers helpen dagelijks iedereen die daaraan behoefte heeft.'

Diederik van Dijk

Ambassadeur van het leven

Ook u kunt ambassadeur van het leven worden:

- Werf een nieuw NPV-lid en ontvang een mooi cadeau per geworven lid. Op de achterkant van ZORG vindt u meer informatie over hoe u aan deze actie kunt meedoen. Daarnaast willen we u vragen om de bij ZORG gevoegde folders uit te delen aan mensen die mogelijk geïnteresseerd zijn in een lidmaatschap.
- Meld u aan als vrijwilliger
- Steun de NPV met een (eenmalige of periodieke) gift
- Steun de NPV in uw gebeden

Ga naar npvzorg.nl/steun-ons.

Dankzij uw gift ...

... hebben we een stevige bijdrage geleverd aan het NPO spotje van *Platform Zorg voor leven*, waarin we opriepen om de 24-wekengrens bij abortus te verlagen. Daarnaast benaderden we verschillende Kamerleden over de voorgenomen wetwijziging om de vaste beraadtermijn bij abortus af te schaffen. Er is juist veel draagvlak om deze termijn te behouden, ook onder vrouwen met een abortuservaring. Ook leverden we een bijdrage aan Kamervragen over de gestegen

euthanasiecijfers en de gestegen transgenderzorg. Daarnaast konden we dit jaar een symposium organiseren en digitaal uitzenden over de op handen zijnde regeling levensbeëindiging bij kinderen en konden we ons verder inzetten vóór goede palliatieve zorg voor kinderen. De komende maanden gaan we onverminderd voort door op verschillende momenten openlijk en via stille diplomatie - in politiek Den Haag en via de media op te komen voor kwetsbaar ongeboren leven en voor goede zorg voor elk leven. Dankzij u, **waarvoor hartelijk dank!**

Volg ons op social media

twitter.com/npvzorgnl
facebook.com/npvzorg
instagram.com/npvzorg

linkedin.com/company/npvzorgvoorhetleven
youtube.com/c/NPVZorgvoorhetleven

Onbeperkt vruchtbaar?

Nadenken over laat moederschap

 Adriana Kater

De leeftijd waarop vrouwen voor het eerst moeder worden, stijgt. Anderzijds zijn er vrouwen die heel graag zwanger willen worden en pijn en verdriet ervaren dat dit niet gebeurt. Problemen rondom zwangerschap kunnen te maken hebben met gebrek aan kennis over vruchtbaarheid. Vrouwen kunnen onder andere met anticonceptie een zwangerschap uitstellen, maar er zijn nadelen en risico's bij laat moederschap. Jongeren zouden daarom voorgelicht moeten worden over vruchtbaarheid en de gevolgen van uitstellen van de kinderwens.

Oorzaken en gevolgen van laat moederschap

Sinds de jaren '70 is de leeftijd waarop vrouwen voor het eerst moeder worden gestegen van 24,3 jaar in 1970 naar 30,0 in 2019. Anticonceptie geeft ruimte voor persoonlijke keuzes in gezinsvorming. Een groep vrouwen worstelt met het uitblijven van een zwangerschap, terwijl anderen om verschillende

het zwanger worden niet vanzelf ging, of bij wie het uiteindelijk nooit is gelukt. Ze lijken een waarschuwing voor nieuwe generaties: denk goed na over je kinderwens en wacht niet te lang. Deze toenemende aandacht voor dit onderwerp laat een maatschappelijke trend zien. Niet alleen persoonlijke redenen, maar ook maatschappelijke oorzaken lijken te leiden tot het

de samenleving genoemd. Daarom zou de overheid zich met deze thematiek moeten bemoeien en hindernissen om kinderen te krijgen weg moeten nemen.

Persoonlijke ethische dilemma's

Aan de planbaarheid van natuurlijk zwanger worden, zit een biologische grens. Bij 30 jaar begint de vruchtbaarheid van de vrouw minder te worden en bij 35 jaar neemt die nog sterker af. De voorraad eicellen wordt kleiner en de kwaliteit neemt af. Veel vrouwen weten dit niet. Ook de verhoogde risico's op aangeboren afwijkingen, gezondheidsproblemen in de zwangerschap, vroeggeboorte en moeilijke bevallingen zijn niet bekend. Waar uitstellen van de zwangerschap als een bewuste keuze wordt beschouwd, zijn vrouwen vaak niet op de hoogte van de mogelijke gevolgen ervan.

Daarom moeten vruchtbaarheid en laat moederschap een plek krijgen in voorlichting en beleid.

redenen de zwangerschap uitstellen. Een lange studie, een carrière, het streven naar een financieel stabiele situatie of het uitblijven van een relatie weerhoudt mensen om een gezin te stichten. In veel gevallen is dit niet alleen een persoonlijke keuze, maar leiden ook omstandigheden er (onbedoeld) toe zo'n beslissing te nemen.

In kranten en tijdschriften verschijnen regelmatig verhalen van vrouwen bij wie

uitstellen van moederschap, zoals problemen om een huis te vinden of een vast contract en inkomen te krijgen. Door de manier waarop wet- en regelgeving is gestructureerd, beïnvloedt het beleid de geboortecijfers. Sommige wetenschappers voorzien dat dit invloed heeft op problemen die nu vooral geweten worden aan de vergrijzing. Als er geen jeugd is, is er geen toekomst. Het probleem van een afnemend geboortecijfer wordt de 'ontgroening' van

Als vrouwen op latere leeftijd over het krijgen van kinderen na gaan denken, lopen ze er vaker tegenaan dat zwanger worden niet vanzelf gaat. Dat brengt hen bij vragen als 'Wil je medische hulp?' en 'Hoe ver ga je daarin?' Er zijn namelijk wel mogelijkheden om de kans op een zwangerschap te vergroten, zoals het herstellen of stimuleren van de vruchtbaarheid. Maar die behandelingen kunnen ingrijpend en belastend zijn. Het slikken van hormonen ➤

bijvoorbeeld kan invloed hebben op lichamelijk en emotioneel welzijn.

Als het herstellen of vergroten van vruchtbaarheid niet voldoende is, kan een vrouw voor geassisteerde voortplanting kiezen. Dat houdt in dat een zwangerschap tot stand wordt gebracht met hulp van medische technieken, zoals in-vitrofertilisatie (ivf: de bevruchting vindt buiten de baarmoeder plaats). Naast de lichamelijke en psychische impact zijn bij deze technieken ook ethische vragen te stellen. Voor ICSI (Intra Cytoplasmatische Sperma Injectie: een zaadcel wordt direct in de eikel gebracht) en ivf worden embryo's buiten de baarmoeder tot stand gebracht en daarna teruggeplaatst. Hier komen al gauw verschillende dilemma's aan bod. Hoe denkt u bijvoorbeeld over het tot stand brengen van een embryo buiten het vrouwelijk lichaam? En wat als er meer embryo's ontstaan? Wat gebeurt er met de overige embryo's? Bij verminderde vruchtbaarheid kunnen daarnaast vragen over donatie van eicellen en zaadcellen een rol spelen. Past het gebruik van een eikel of zaadcel die níét van je eigen man of vrouw is binnen de christelijke opvatting van kinderen krijgen? Of wordt de huwelijksband tussen man

en vrouw bij het tot stand laten komen van een nieuw menskind op deze manier doorbroken?

Investeren in voorlichting
Naast het wegnemen van hindernissen is het voorlichten van jongeren een belangrijke factor om verandering in de trend te brengen. De focus van seksuele voorlichting ligt vaak op het voorkomen van een zwangerschap. Maar juist met de vaders en moeders van de toekomst moeten vruchtbaarheid en de nadelen van het uitstellen van een kinderwens besproken worden. Een ander aspect van die voorlichting is het meegeven van een Bijbels ethisch kader voor gezinsvorming. Kinderen worden ontvangen als een gave van God, als bezegeling van de huwelijksbelofte. Dit vraagt van stellen om eerlijk te kijken naar hoe ze over gezinsvorming denken en naar de redenen waarom ze het uitstellen. Anderzijds brengt het opvoeden

van kinderen een grote verantwoordelijkheid met zich mee. Vragen over fysieke en geestelijke draagkracht om deze verantwoordelijkheid aan te gaan, mogen ook een rol spelen in de voorlichting over gezinsvorming.

Conclusie
De trend dat vrouwen steeds later moeder worden, is niet zonder persoonlijke en maatschappelijke gevolgen. Op persoonlijk vlak kunnen vrouwen te maken krijgen met verdriet, omdat een zwangerschap niet meer vanzelf tot stand komt en ze kunnen voor moeilijke (ethische) vragen komen te staan. Op maatschappelijk niveau kan het afnemende aantal geboortes tot gevolg hebben dat het evenwicht in de samenleving wegvalt. Daarom moeten vruchtbaarheid en laat moederschap een plek krijgen in voorlichting en beleid. ■

Kijk op npvzorg.nl/thema voor diverse onderwerpen die over gezinsvorming gaan.

Voor persoonlijke vragen kunt u de NPV-Advieslijn bellen via **(0318) 54 78 88**.

Vorige puzzel

De oplossing van de puzzel in het juninummer was 'genetica'. Uit vele inzendingen - waarvoor dank! - hebben we vijf winnaars getrokken. Zij hebben de ReisWijzerkoffer als prijs ontvangen.

Nieuwe puzzel

Streep de woorden rechts van de puzzel door in de woordzoeker. Alle overgebleven letters vormen samen de oplossing.

De oplossing kunt u voor 5 november 2021 via de website npvzorg.nl/inzending-puzzel aan ons doorgeven of opsturen naar **NPV, Postbus 178, 3900 AD VEENENDAAL** (vergeet niet de envelop te frankeren en uw naam en adres te vermelden). Onder de juiste inzendingen verloten wij drie exemplaren van de *Weet Scheurkalender 2022*.

M	V	T	L	E	E	F	T	I	J	D	S	A	V	R
A	L	E	O	N	E	E	S	T	I	I	U	O	A	
N	A	W	R	A	D	T	E	H	E	N	G	O	A	
T	A	S	P	L	M	H	T	U	H	E	U	R	B	
I	T	U	U	P	O	I	N	I	R	D	S	L	T	
C	A	T	N	I	E	S	E	S	E	I	J	T	I	H
O	N	R	C	S	D	C	K	H	V	L	I	C	C	
N	E	O	T	N	E	H	K	U	O	E	N	H	U	
C	R	B	I	E	R	E	O	L	N	B	U	T	R	
E	P	A	E	S	R	S	L	P	C	D	S	I	V	
P	G	E	Z	I	N	S	V	O	R	M	I	N	G	
T	A	M	B	A	S	S	A	D	E	U	R	G	H	
I	V	E	R	W	O	N	D	E	R	I	N	G	E	
E	A	P	O	V	E	R	T	U	I	G	I	N	G	

Oplossing

De *Weet Scheurkalender 2022* is dé kalender voor nieuwsgierige jongeren (en ouderen). Met iedere dag een interessant weetje over bijzondere beestjes, de natuur, techniek, de Bijbel en nog veel meer. Kortom, een unieke scheurkalender waarmee je elke dag je kennis verbreedt en je je verwondert over de grootheid van de Schepper. Je kunt het online bestellen via weet-magazine.nl/winkel.

- ABORTUSWET
AMBASSADEUR
ANTICONCEPTIE
AUGUSTINUS
BELIJDENIS
ETHISCH
GEZINSVORMING
LEEFTIJD
MOEDER
OVERHEID
OVERTUIGING
PRENATAAL
PUNCTIE
SENSIPLAN
THUISHULP
VERLOSKUNDIGE
VERWONDERING
VLOKKENTEST
VOORLICHTING
VRUCHTBAAR

Vrijwilliger Jeanne van Heteren uit Zwijndrecht vertelt.

'De naam van de baby had ze al verklapt ...'

 Heleen Polinder

Anne* klopte aan het begin van de coronaperiode aan bij de vrijwillige thuishulp van de NPV in Werkendam. Haar situatie was niet makkelijk: ze was hoogzwanger van haar tweede kindje. De vader was inmiddels haar ex-partner. Bovendien stond er nog een verhuizing gepland kort na de geboorte van haar tweede kindje.

Jeanne van Heteren was direct enthousiast toen haar deze hulpvraag werd voorgelegd. 'Ik ben verloskundige in opleiding', vertelt ze. 'Zeker toen ik hoorde dat ik haar misschien kon ondersteunen bij de bevalling (wat ik uiteindelijk niet gedaan heb), besloot ik haar te helpen. Ik heb haar een appje gestuurd en zo spraken we af om kennis te maken.'

'Het was meteen gezellig', zegt Jeanne. 'Anne kletste erop los. Ik kwam al gauw veel te weten over haar. Over haar familie in het buitenland, hoe ze in Nederland terecht is gekomen en hoe de situatie met haar ex-partner is. Daar was ze heel

open over. Ook leerde ik haar zoontje kennen. Het viel me op dat Anne heel geïnteresseerd was in mijn situatie.'

In de tijd voor de bevalling komt Jeanne regelmatig bij Anne. 'Vaak moest ze echt even haar verhaal kwijt', vertelt Jeanne. Naast een luisterend oor kon Jeanne ook in praktisch opzicht veel betekenen voor Anne: even oppassen op haar zoontje, wat boodschappen doen of alvast een paar dozen inpakken voor de verhuizing. En Anne zorgde goed voor Jeanne: altijd had ze wel iets lekkers in huis.

In april werd Annes dochter geboren. 'De naam wist ik al; die had ze al verklapt!'

Na de geboorte blijft Jeanne haar opzoeken. Anne heeft het zwaar als alleenstaande moeder. De zorg voor twee jonge kinderen én een verhuizing die aanstaande is. Bovendien heeft ze geen familie en vrienden om zich heen. Alleen een paar vrijwilligers stonden om haar heen.

Vóór de verhuisdag nodigt Anne Jeanne uit om nog een laatste keer te komen. Ze gaf haar samen met haar zoontje een cadeautje als bedankje voor alle goede zorgen. 'Ik vond het zó lief. Stiekem vond ik het verdrietig dat ze zo ver weg gingen wonen. Ik had toch wel een band opgebouwd met hen.'

Tegen de verhuizing zag Anne erg op. Jeanne: 'Ik had mijn broer en neven opgetrommeld om haar te helpen met sjouwen.' Hier was Anne heel dankbaar voor. Zonder hulp van vrijwilligers was dit allemaal niet gelukt.

'Nu, een jaar na de verhuizing, hebben we nog steeds contact', vertelt Jeanne verder. 'Anne is erg attent en feliciteerde me met onze trouwdag. We appten toen haar dochter een jaar werd. En af en toe vragen we aan elkaar hoe het is. Ik ben dankbaar dat ik haar heb mogen leren kennen.' ■

Heeft het verhaal van Jeanne u geïnspireerd?

Overweeg dan of u ook vrijwilliger bij de NPV wilt worden. Wij bieden verschillende soorten hulp, bijvoorbeeld een bezoekje afleggen, een spelletje doen, met iemand meegaan naar het ziekenhuis en hulp in de terminale fase.

Wilt u meer weten?

Kijk op npvzorg.nl/thuishulp of neem contact op via thuishulp@npvzorg.nl of (0318) 54 78 88.

Als de kinderzegen ook vragen en zorgen geeft

  Rineke Heij

Vraag

'Vier kinderen hebben we van de Heere gekregen. Een zegen. Maar het is zó pittig. Twee kinderen vragen extra zorg en aandacht. De gedachte nu zwanger te kunnen worden van een vijfde kindje zorgt voor veel stress bij mij. Ooit heb ik anticonceptie gebruikt zonder er goed over na te denken. En maakte ik keuzes waar ik met de kennis van nu niet meer achter kan staan. Hoe kan ik er nu wel goed en verantwoord mee omgaan?'

Antwoord

Een situatie die herkenning kan oproepen. Herkenning waar het de zegenende hand van de Heere betreft. Omdat Hij de Schepper is van pril, nieuw leven wat je uit Zijn hand mag ontvangen. Herkenning omdat diezelfde zegen ook gepaard kan gaan met vragen en zorgen. De balans tussen draaglast en draagkracht die niet meer in evenwicht is. De zorg voor het gezin die zoveel van je vraagt en je niet meer weet hoe het verder moet. Herkenning misschien ook wel waar het de keuzes 'van eerder' betreft. In het

besef dat je liever eerder samen had willen nadenken over onderwerpen als seksualiteit, vruchtbaarheid, gezinsvorming en anticonceptie en wat dat voor jullie betekent.

Het gebruikmaken van anticonceptie voor of na een zwangerschap om bewust invulling te geven aan het gezin, komt veel voor. Keuzes maken hierin betreft hele persoonlijke afwegingen die je samen als echtpaar maakt. Er zijn zoveel redenen die mee kunnen spelen. Redenen van medische, psychosociale,

ethische en, niet in de laatste plaats, redenen van Bijbelse aard. Dat vraagt zorgvuldigheid. Een goede keuze maken in jullie eigen situatie, vraagt om gesprek met elkaar, als echtpaar. Hoe kijken jullie afzonderlijk tegen het gebruik van anticonceptie aan? Hoe kijken jullie terug op eerdere keuzes? En wat betekent dat nu voor jullie samen?

Wat nodig is om tot goede en verantwoorde keuzes te komen, is niet in één antwoord te vatten. Het is belangrijk te beseffen dat het

Elina volgde samen met haar man al voor hun huwelijk een Sensiplancursus* om onder andere hierover na te denken.

'Ik kan het echt iedereen aanraden. In ons huwelijk is vruchtbaarheid niet alleen een onderwerp van mij als vrouw geweest, maar van ons samen.'

*In een Sensiplancursus leer je (samen met je partner) alles over je cyclus, hormonen en vruchtbaarheid. **Meer informatie? Kijk op sensiplan.nl.**

ontvangen van kinderen een zegen en opdracht van God is. Het kan een zoektocht zijn hoe je hier op verantwoorde wijze invulling aan geeft. Waar het ene echtpaar tot de conclusie komt dat het in hún persoonlijke situatie verantwoord is om gebruik te maken van anticonceptie, komt een ander echtpaar tot een andere conclusie. De (online) NPV-keuzehulp 'Gezinsvorming en anticonceptie' helpt om jullie eigen visie te vormen, passend bij jullie persoonlijke situatie. Immers, elke situatie is uniek en vraagt een eigen weging om in afhankelijkheid van de Heere te komen tot een ethisch en Bijbels doordachte en verantwoorde keuze.

Nadenken over gezinsvorming?

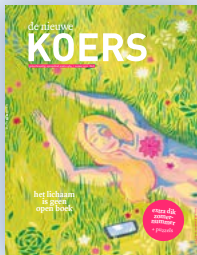
Nadenken over het al dan niet gebruikmaken van anticonceptie en/of welke vorm? Wacht niet tot de vragen en/of de twijfels er zijn, maar denk én praat er nu al over met elkaar.

Maak de NPV-keuzehulp 'Gezinsvorming en anticonceptie' (npvzorg.nl/keuzehulp-anticonceptie) of neem contact op met de NPV-Advieslijn (npvzorg.nl/advieslijn).

Word nu lid van de NPV
en ontvang een abonnement
of ander cadeau naar keuze.

Hiermee maakt u - samen met de NPV
- een krachtiger geluid vóór het leven
mogelijk!

BENT U AL LID VAN DE NPV?
Werf dan een lid en ontvang
hetzelfde per nieuw geworven
NPV-lid.

De Nieuwe Koers
6 maanden,
5 nummers

Family7+
6 maanden

GezinsGids
3 maanden,
6 nummers

Landleven
3 maanden,
3 nummers

**Reformatorische
Omroep**
6 maanden +
2 nummers

Terdege
3 maanden,
6 nummers

Weet Magazine
6 maanden,
3 nummers + DVD

Of kies een van de andere cadeaus:

De Weet Scheurkalender 2022

Als grenzen vervagen
Medische beslissingen rondom het levenseinde
- dr. H.J. Agteresch

De stille jaren van Corrie ten Boom
- Pam Rosewell Moore

Eenzaam
Een zoektocht naar betekenis, oorzaken en oplossingen
- Nels Fahner

Je staat er niet alleen voor
Bemoediging en tips voor mantelzorgers
- uitgave NPV/Royal Jongbloed

Ongepland
Waargebeurd verhaal over voormalig directeur abortuskliniek
- Abby Johnson

Sterven
- Tim Keller

Zijn als Christus
52 x goed doen
- Arthur Alderliesten

**Waardebon
Brownies & downies**
t.w.v. 5 euro

Aanmelden kan via npvzorg.nl/wordlid of door het invullen van het bij deze ZORG gevoegde formulier.

Helpt u mee en deelt u deze uit aan mensen die mogelijk geïnteresseerd zijn in een lidmaatschap?

Deze actie geldt voor alle lidmaatschapsvormen van de NPV: NPV-lid (€17,50 p.j.), NPV-Gezinslid (€12,50 p.j.) en NPV-Jongerenlid (€12,50 p.j.). Kijk voor de actievoorwaarden op npvzorg.nl/actievoorwaarden.